

**INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA
POŻAROWEGO**

W

**SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. WŁ. BRONIEWSKIEGO
W SZRENIAWIE**

Opracował:
Specjalista ds. bhp i p.poż
mgr inż. Zdzisław Molicki

Zatwierdził:

Szreniawa, 2014

SPIS TREŚCI

1. Podstawa opracowania Instrukcji.	3
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej obiektu.....	4
2.1. <i>Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu.....</i>	<i>5</i>
2.2. <i>Wymagania instalacyjne.....</i>	<i>5</i>
2.3. <i>Zaopatrzenie wodne i dojazdy pożarowe.....</i>	<i>5</i>
2.4. <i>Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania .....</i>	<i>6</i>
2.5. <i>Czynności zabronione.....</i>	<i>8</i>
3. Wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.	10
4. Podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe.	16
5. Organizacja i warunki ewakuacji.	19
5.1. <i>Warunki ewakuacji.....</i>	<i>20</i>
5.2. <i>Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie. ....</i>	<i>20</i>
5.3. <i>Sposoby prowadzenia ewakuacji. ....</i>	<i>21</i>
6. Zasady postępowania na wypadek pożaru	22
6.1. <i>Alarmowanie straży pożarnej. ....</i>	<i>22</i>
6.2. <i>Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek straży po- żarnej. ....</i>	<i>23</i>
6.3. <i>Zasady współdziałania z kierującym akcją ratowniczą. ....</i>	<i>24</i>
7. Zasady postępowania na wypadek zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego	25
7.1. <i>Alarmowanie .....</i>	<i>25</i>
7.2. <i>Akcja poszukiwawcza ładunku wybuchowego po uzyskaniu informacji o jego podłożeniu.....</i>	<i>25</i>
7.3. <i>Akcja rozpoznawczo-neutralizacyjna zlokalizowanych ładunków wybuchowych.....</i>	<i>26</i>
7.4. <i>Postanowienia końcowe.....</i>	<i>26</i>
7.5. <i>Wskazówki do prowadzenia rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu bomby.....</i>	<i>26</i>
8. Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji i z przepisami przeciwpożarowymi.....	27
9. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla pracowników Szkoły.....	28
9.1. <i>Obowiązki zarządcy budynku.....</i>	<i>29</i>
9.2. <i>Zadania i obowiązki wszystkich pracowników .....</i>	<i>29</i>
10. Wykaz przepisów i opracowań.	29
11. Załączniki.....	30

1. Podstawa opracowania Instrukcji

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów „właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierającą:”

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym,
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane,
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania,
- 6) sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji,
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami,
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
  - a) powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
  - b) odległości od obiektów sąsiadujących,
  - c) parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
  - d) występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
  - e) kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
  - f) lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
  - g) podziału obiektu na strefy pożarowe,
  - h) warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
  - i) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - j) wskazania dojeżdż do dźwigów dla ekip ratowniczych,
  - k) hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
- 9) wskazania osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego ma za zadanie przyczynić się do zapewnienia właściwego stanu bezpieczeństwa pożarowego w Szkole Podstawowej im. Wł. Broniewskiego w Szreniawie

Zobowiązuje się wszystkich pracowników do zapoznania z treścią niniejszej instrukcji, złożenia oświadczeń z podpisami o zapoznaniu się z jej postanowieniami i przestrzegania postanowień w niej zawartych.

Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej:

- art.3.1. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu zobowiązane są zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem,*
- 3.2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu a także podmioty, o których mowa w ust. 1, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.*

Niniejsza instrukcja powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna znajdować się w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej obiektu

Każdy budynek wraz z występującymi w nim urządzeniami i instalacjami powinien spełniać szereg wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej dotyczących warunków budowlanych i instalacyjnych oraz winien być wyposażony w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe.

Omawiany budynek powinien być wyposażony w:

- gaśnice,
  - przeciwpożarowy wyłącznik prądu,
  - instrukcje postępowania na wypadek powstania pożaru wraz z wykazem tel. alarmowych (patrz zał. nr 4),
  - instrukcje przeciwpożarowe ogólne (patrz zał. nr 5),
- Ponadto należy oznakować znakami zgodnymi z Polskimi Normami:
- drogi i wyjścia ewakuacyjne,
  - miejsca lokalizacji gaśnic,
  - przeciwpożarowy wyłącznik prądu
- (patrz zał. nr 6).

Do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników w każdym zakładzie pracy należy zapobieganie możliwości powstania pożaru polegające na przestrzeganiu szeregu przepisów i norm z zakresu ochrony przeciwpożarowej zawartych w niniejszej instrukcji.

2.1. Charakterystyka pożarowo – techniczna obiektu

Szkoła Podstawowa to obiekt zlokalizowany w Szreniawie, to obiekt wolno stojący, z dwoma kondygnacjami nadziemnymi. Wysokość budynku ok. 15 m. Jako, że najwyższą kondygnacją jest nieużytkowe poddasze, pod względem wymagań technicznych i użytkowych obiekt zalicza się do budynków niskich. Budynek stanowi jedną **strefę pożarową**. Ze względu na przeznaczenie zalicza się do **ZL III** kategorii zagrożenia ludzi. Powierzchnia użytkowa obiektu wynosi ok. 222m² (brak dokładnych danych), a kubatura 2762 m³. Do ewakuacji z piętra budynku służy betonowa klatka schodowa. Obiekt ogrzewany z kotłowni na paliwo gazowe. Wejście do kotłowni z zewnątrz budynku.

Strefa pożarowa – budynek lub jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami przeciwpożarowymi (ścianami, stropami,) o odpowiedniej klasie odporności ogniowej. Innymi słowy jest to przestrzeń wydzielona w ten sposób aby w określonym czasie pożar nie przedostał się do niej lub też z niej nie wydostał się.

Kategoria zagrożenia ludzi ZL III – budynek użyteczności publicznej lub jego część, stanowiąca odrębną strefę pożarową, nie przeznaczona przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się ani też nie posiadająca pomieszczeń przeznaczonych do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób.

2.2. Wymagania instalacyjne

Wszystkie urządzenia elektryczne będące w użyciu powinny być sprawne technicznie.

Właściciel lub zarządca w czasie użytkowania obiektu powinien poddawać okresowej kontroli:

- instalację elektryczną i piorunochronową w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń przeciw porażeniowych, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów **co najmniej raz na 5 lat**
- stanu technicznego przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) **co najmniej raz w roku.**

W obiekcie, w którym odbywa się proces spalania paliwa gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych

w okresach ich użytkowania:

2.3. Zaopatrzenie wodne i dojazdy pożarowe

Woda do celów gaśniczych dostarczana może być z hydrantów zewnętrznych usytuowanych na sieci wodociągowej. Najbliższy hydrant nadziemny znajduje się ok. 150 m. od obiektu szkoły przy Ochotniczej Straży Pożarowej w Szreniawie.

Dojazd do budynku zapewniony jest drogą utwardzoną kostką brukową od drogi głównej.

2.4. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania

Możliwości powstania pożaru mogą wynikać z:

1. Wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji urządzeń elektrycznych:
  - niewłaściwego wykonania,
  - braku bieżącej okresowej konserwacji,
  - stosowania prowizorycznej instalacji i urządzeń,
  - przeciążenia sieci zasilającej poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu,
  - stosowanie niewłaściwych urządzeń zasilających,
  - stosowania urządzeń grzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta,
  - nie zachowania wymaganych odległości urządzeń grzewczych oraz żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych.
2. Używania otwartego ognia:
  - palenia tytoniu w miejscach gdzie mogą znajdować się materiały palne,
  - zaprószenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się materiałów np. papieros, zapałka,
  - wykorzystywania urządzeń z otwartym ogniem, urządzeń grzewczych które mogą powodować krzesanie iskier, przy jednoczesnym występowaniu w tych pomieszczeniach materiałów palnych,
  - prowadzenia prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,
3. Niewłaściwego magazynowania cieczy łatwopalnych oraz rozlewania ich w miejscach do tego celu nieprzystosowanych.
4. Magazynowania substancji reagujących ze sobą egzotermicznie tzn. wydzielających ciepło.
5. Przechowywania ciał stałych w sąsiedztwie materiałów posiadających zdolność samonagrzewania się.
6. Celowego działania w celu dokonania podpalenia.
7. Wyładowania atmosferyczne.

Oprócz w/w przyczyn zagrożenia mogą powstawać w wyniku różnych trudnych do przewidzenia sytuacji, a szczególnie w pomieszczeniach technicznych i pomocniczych.

Powstały pożar w przypadku nie ugaszenia go w zarodku może się rozprzestrzenić na sąsiednie pomieszczenia lub też cały obiekt. Rozprzestrzenianie się pożaru następuje przez przenoszenie się energii cieplnej z jednego miejsca na drugie, poprzez konwekcję, przewodzenie i promieniowanie cieplne. Ciepło unoszących się prądów powietrza oraz produktów spalania ogrzewa napotkane na swojej drodze palne materiały do temperatury zapalenia i w ten sposób powoduje dalsze rozprzestrzenianie się pożaru. Rozwój pożaru w obiekcie jest uzależniony od zastosowanych rozwiązań techniczno budowlanych, które mogą sprzyjać lub ograniczać możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymu i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi pomieszczeniami, kondygnacjami, oraz budynkami. Na szybkość rozprzestrzeniania ognia mają wpływ:

- ☞ materiały palne wykorzystane do budowy obiektu,
- ☞ palne wyposażenie wnętrz,
- ☞ instalacje i urządzenia techniczne (wentylacja, instalacja grzewcza, elektroenergetyczna),
- ☞ otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe),
- ☞ nieszczelne przewody kominowe.
- ☞ występowanie na terenie obiektu materiałów niebezpiecznych pożarowo np. ciecze łatwo palne, butle gazowe itp.,

- ⊖ późne zauważenie pożaru, który rozwijając się swobodnie może osiągnąć rozmiary uniemożliwiające ugaszenie go przy pomocy gaśnic,
- ⊖ opóźnione alarmowanie straży pożarnej spowodowane np. brakiem znajomości numerów alarmowych,
- ⊖ niespełnienie wymagań w zakresie posiadania sprawnych technicznie gaśnic, jak również nieodpowiedniego ich rozmieszczenia i oznakowania,
- ⊖ brak znajomości zasad postępowania w przypadku powstania pożaru oraz obsługi gaśnic,
- ⊖ złym przygotowaniem obiektu do prowadzenia działań ratowniczych i gaśniczych, a w szczególności:
  - * brakiem wody do celów gaśniczych.
  - * nieodpowiednim dojazdem dla straży pożarnej.

W przypadku powstania pożaru wszystkie osoby przebywające w obiekcie zostaną narażone na kilka czynników szkodliwych dla zdrowia i życia tj:

- 1) gazów i dymów pożarowych które powodują:
  - silne oddziaływanie produktów toksycznych zawartych w dymie na organizm człowieka,
  - obniżenie zawartości tlenu,
  - utratę widoczności znacznie utrudniającą lub wręcz uniemożliwiającą szybką i sprawną ewakuację,
- 2) oddziaływanie ognia i wysokiej temperatury a przez to promieniowania cieplnego powodującego poparzenia.
- 3) możliwość zawalenia się konstrukcji na skutek utraty cech wytrzymałościowych spowodowanych warunkami pożaru.

Najgroźniejszym czynnikiem jest dym i toksyczne gazy pożarowe, które mogą działać niekorzystnie na organizm człowieka, a w skrajnych przypadkach powodować szybką utratę przytomności a nawet śmierć. Dlatego tak ważne jest przeprowadzenie szybkiej i sprawnej ewakuacji osób z obiektu istniejącymi drogami ewakuacyjnymi.

2.5. Czynności zabronione

Dokonana analiza przeznaczenia obiektu, warunków budowlanych, ewakuacyjnych oraz przygotowanie obiektu do działań ratowniczo gaśniczych powoduje, że obowiązek przestrzegania przepisów przeciwpożarowych nabiera szczególnego znaczenia. Odpowiednia profilaktyka pożarowa nierzadko bowiem może uchronić nas od samego powstania pożaru.

1. W obiekcie zabrania się:

- ⊕ użytkowania instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,
  - ⊕ korzystania z uszkodzonych instalacji i urządzeń elektrycznych, posiadających wady mechaniczne np. mechanicznie uszkodzoną izolację przewodów, niedostatecznie mocne zamocowanie przewodów we wtyczkach, gniazdkach itp.,
  - ⊕ wykonywania przez osoby nieupoważnione przeróbek i napraw instalacji elektrycznej,
  - ⊕ użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
  - ⊕ przechowywania materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C,
  - ⊕ pozostawiania bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych, z wyjątkiem tych, których sposób pracy określony przez producenta dopuszcza taką możliwość.
  - ⊕ instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu elektrycznego jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
  - ⊕ stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej **0,05 m** od żarówki.
  - ⊕ palenia tytoniu poza miejscami do tego wyznaczonymi
  - ⊕ niewłaściwego prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych, np. wykonywania prac spawalniczych lub cięcia metali w sposób niezgodny z przepisami, bez należytego zabezpieczenia w obecności materiałów palnych,
  - ⊕ zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie
  - ⊕ uniemożliwienia lub ograniczenia dostępu do gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych, źródeł wody do celów przeciwpożarowych, wyjść ewakuacyjnych oraz wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - ⊕ przechowywania cieczy palnych w ilościach większych, niż pozwalają na to przepisy przeciwpożarowe, w nieszczelnych naczyniach, niezabezpieczonych przed stłuczeniem,
- W budynku niedopuszczalne jest przechowywanie cieczy palnych w ilościach większych niż:
- 10 dm³ o temperaturze zapłonu poniżej 21 C°
  - 50 dm³ o temperaturze zapłonu od 21 C° do 55 C°.
- ⊕ przechowywania w szafach, szufladach, skrytkach i tym podobnych miejscach cieczy łatwopalnych jak również brudnego i zatłuszczonego czyściwa. Należy również unikać gromadzenia większej ilości makulatury i innych materiałów palnych w magazynkach gospodarczych, kantorkach itp.
  - ⊕ posługiwania się otwartym ogniem – zapałkami, świecami itp., w:
    - w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,

- w miejscach występowania innych materiałów palnych, określonych przez właściciela lub zarządcę i oznakowanych zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa, materiały niebezpieczne pożarowo :

- a) gazy palne,
  - b) ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C),
  - c) materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
  - d) materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
  - e) materiały wybuchowe i wyroby pirotechniczne,
  - f) materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
  - g) materiały mające skłonności do samozapalenia,
  - h) materiały inne niż wymienione w lit. a-g, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru;
- ⊖ składowania materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach
  - ⊖ składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
  - ⊖ lokalizowania elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych.
  - ⊖ przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach ;

2. Na terenie przyległym do obiektu zabrania się:

- ⊖ rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym dopuszczalne jest wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
- ⊖ rozpalania ognisk lub wysypywanie gorącego popiołu i żużla, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów, oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 m.
- ⊖ składowaniu poza budynkami, w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki, materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- ⊖ przechowywania materiałów palnych oraz stosowania elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od linii kablowych o napięciu powyżej 1 KV, przewodów uziemiających, oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronowej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V,
- ⊖ wypalania suchych traw i krzewów wokół budynku.

3. Wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Prace niebezpieczne pożarowo to prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest zobowiązany do:

1. oceny zagrożenia pożarowego w rejonie, w którym prace te będą wykonywane,
2. ustalenia rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
3. wskazania osób odpowiedzialnych za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
4. zapoznania wyznaczonych osób z zagrożeniem pożarowym występującym w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.
5. zapewnienie wykonywanych prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Z czynności tych sporządza się "Protokół zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych" (patrz załącznik nr 2) natomiast wydanie pisemnego zezwolenia na prowadzenie prac (patrz załącznik nr 3) następuje po uprzednim sprawdzeniu wykonania zaleconych zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Skład osobowy komisji stanowią:

PRZEWODNICZĄCY: właściciel obiektu (Zarządzający) lub osoba przez niego upoważniona,
CZŁONEK: osoba prowadząca sprawy ochrony ppoż. /ewentualnie BHP/,
CZŁONEK: kierownik (właściciel) firmy wykonującej prace.

Przy wykonywaniu prac o których mowa powyżej należy:

1. zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne,
  - oczyścić pomieszczenia lub miejsca gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
  - usunąć na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkie przedmioty palne lub niepalne w opakowaniach palnych,
  - zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkie urządzenia lub materiały palne, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich np.: arkuszami blachy, kocami gaśniczymi lub innym materiałem izolacyjnym niepalnym,
  - sprawdzenie czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie w skutek przewodnictwa cieplnego lub rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych, dodatkowych zabezpieczeń,
  - uszczelnienie materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
  - zabezpieczenie przed rozpryskami lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia,

- sprawdzenie czy w miejscu planowania prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- przygotowanie w miejscu wykonywania prac między innymi:
  - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.,
  - materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych przy zabezpieczeniu toku prac,
  - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężenia par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
- 2. prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach lub przy urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy:
  - stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
    - Dolna granica wybuchowości** – jest to najniższe stężenie składnika palnego w mieszaninie z powietrzem, przy której zapłon jest już możliwy.*
    - Górna granica wybuchowości** - jest to najwyższe stężenie składnika palnego w mieszaninie z powietrzem, przy której zapłon jest jeszcze możliwy*
  - w miejscu prac znajdują się tylko niezbędne ilości w/w substancji z niewielkim zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości prac,
  - zapas substancji przechowywany jest w niepalnych szczelnych opakowaniach,
  - opróżnione opakowania znajdują się poza stanowiskiem pracy,
  - w pomieszczeniach zapewniono wymaganą wentylację,
- 3. mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- 4. po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz rejon przyległy,
- 5. używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

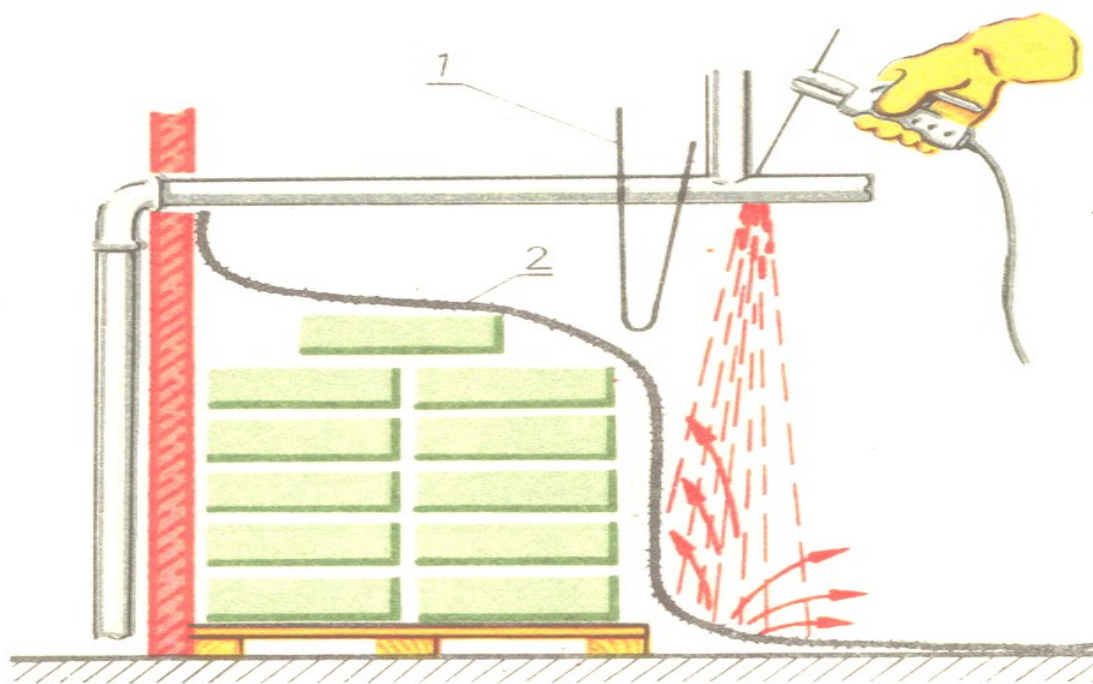
Pracodawca wyznacza osobę odpowiedzialną za sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo. Powinna ona w szczególności:

1. znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować ich przestrzeganie przez podległych pracowników,
2. dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac zostały wykonane wszelkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac (patrz załączniki),
3. sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć i nieprawidłowości,
4. wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzającej niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia zaniechań,
5. brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych,

Po zakończeniu prac w pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru, oraz czy sprzęt np. spawalniczy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrole taką należy przeprowadzić również po upływie 4 godzin, a następnie 8 godzin licząc od czasu zakończenia prac. Szczegółowy czasookres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych w zależności od stopnia zagrożenia.

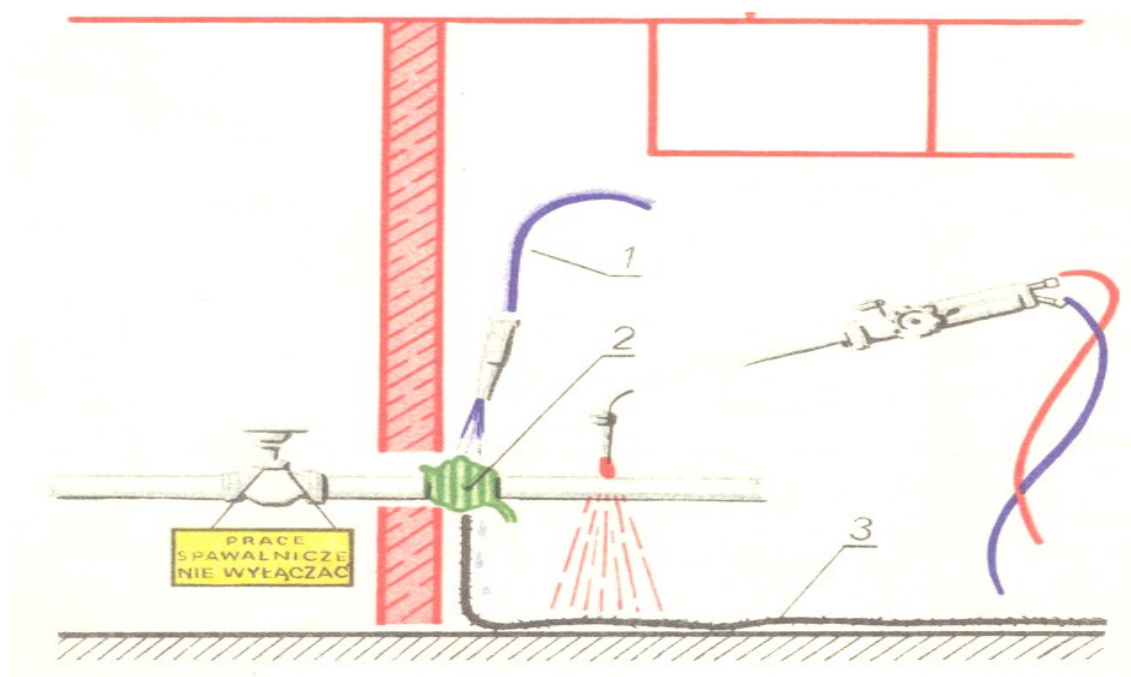
Rys.1

Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc gaśniczy

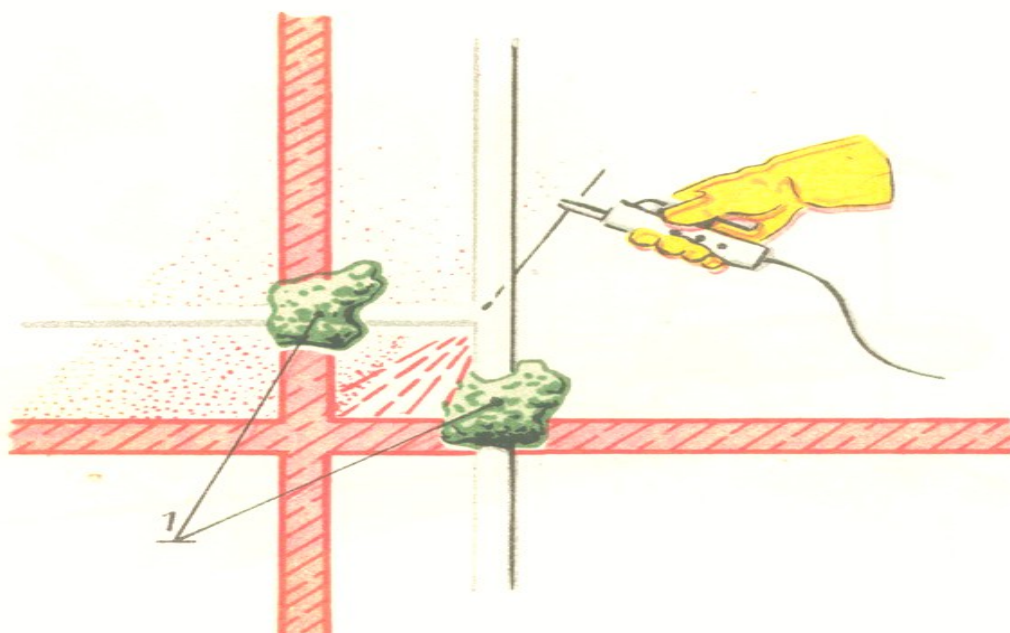
Rys. 2

Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić: 1-przewód doprowadzający wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego, 3-koc gaśniczy

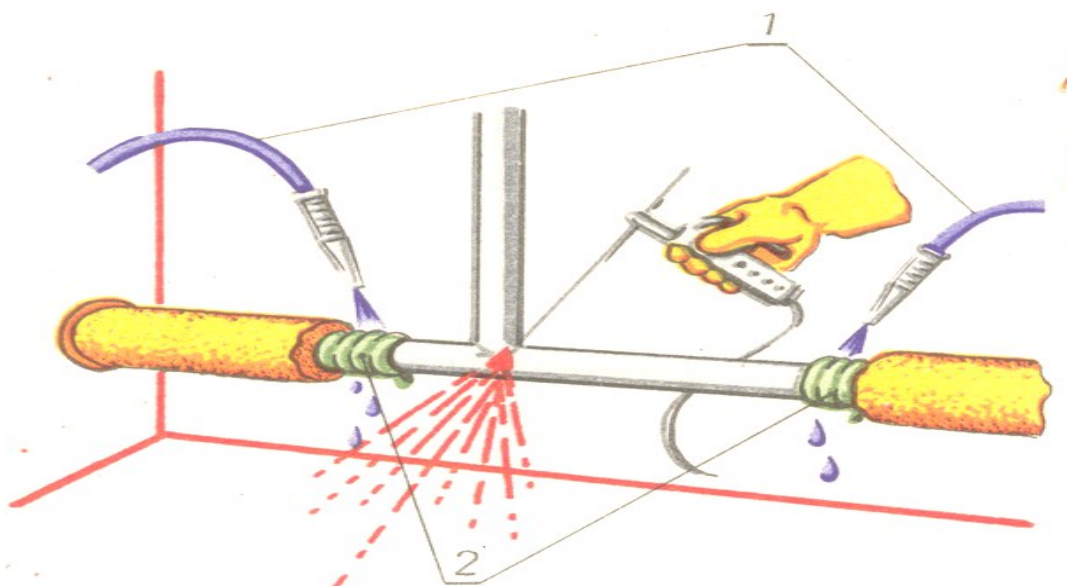
Rys.3

Wszystkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału - 1

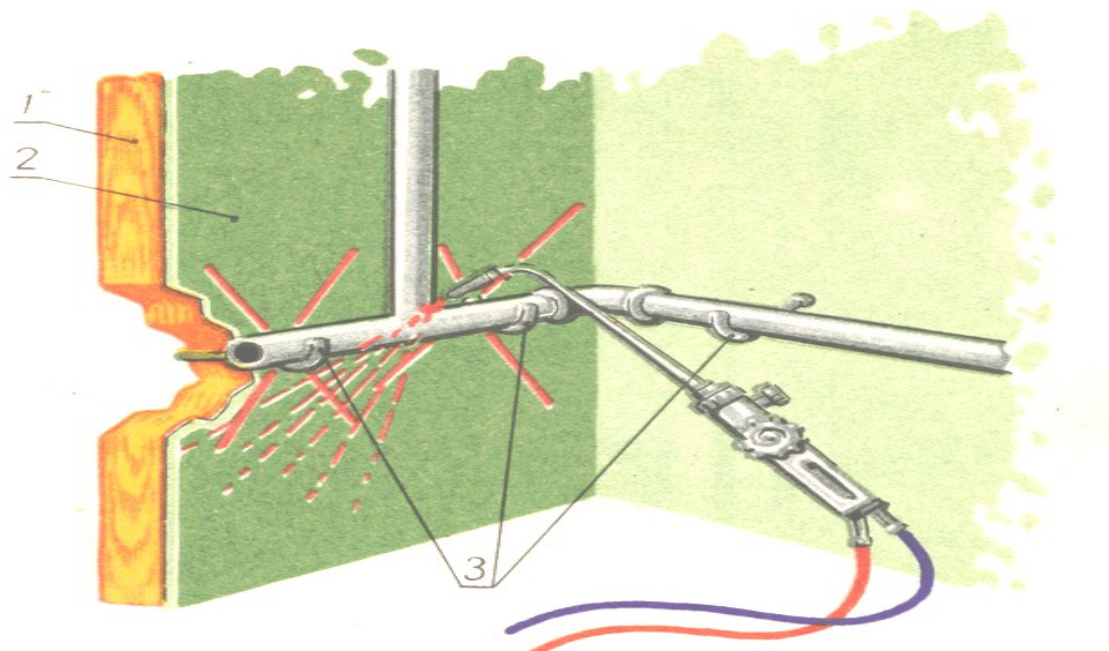
Rys. 4

Z izolowanych rurociągów, na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (izolacja łatwopalna) chłodzić skutecznie np. sposobem pokazanym na rysunku: 1-przewody doprowadzające wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego

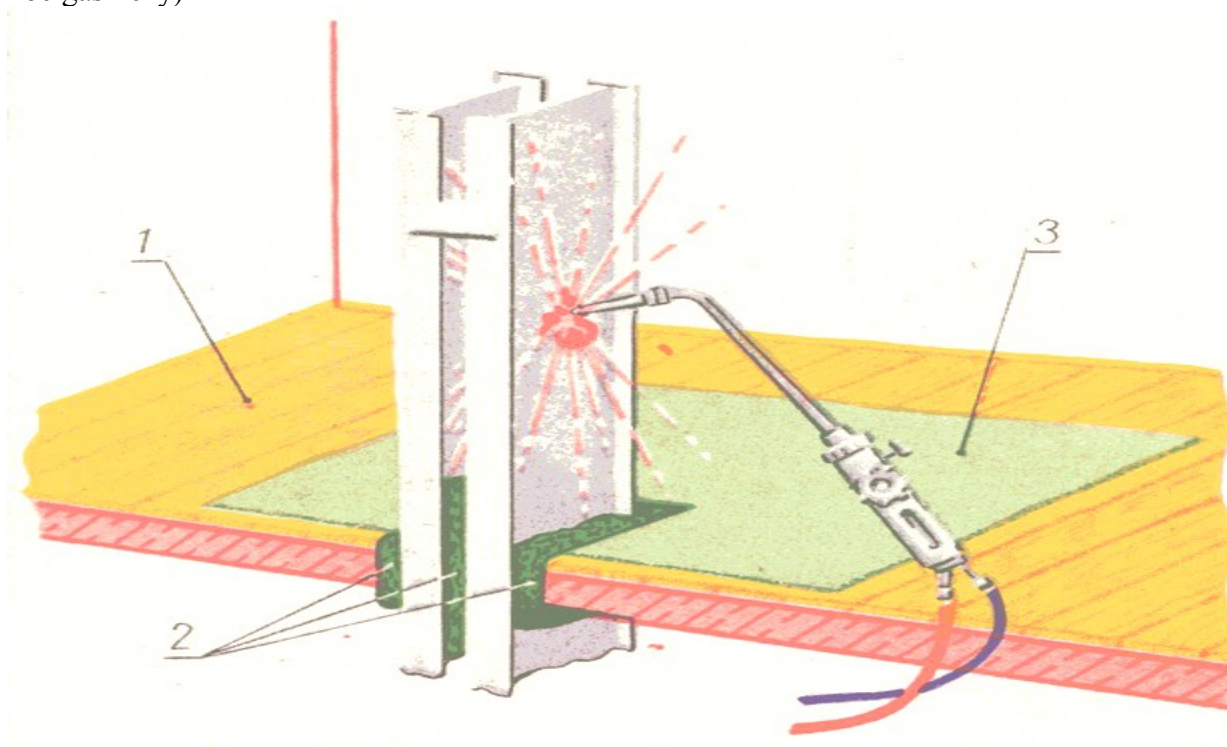
Rys. 5

Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa ciepłego, stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić: 1-palna ścianka, 2-niepalna wykładzina, 3-haki podtrzymujące instalację

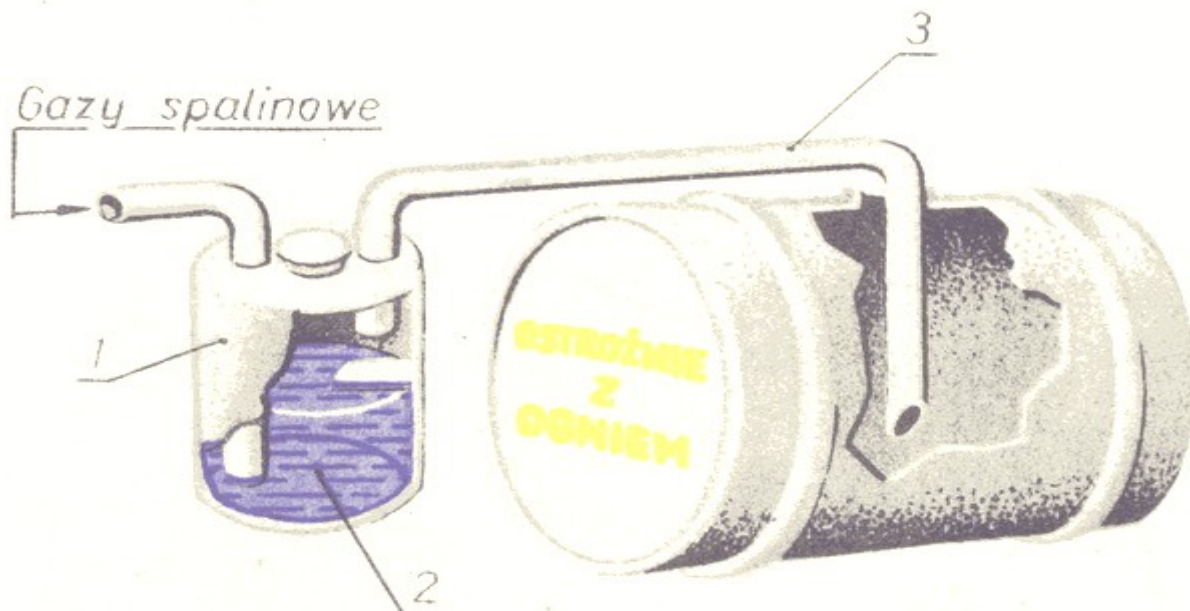
Rys. 6

Sposób prawidłowego spawania elementu metalowego konstrukcji przechodzącego przez drewniany strop: 1-drewniany strop, 2-szczeliwo z materiału niepalnego, 3-materiał niepalny (np. koc gaśniczy)

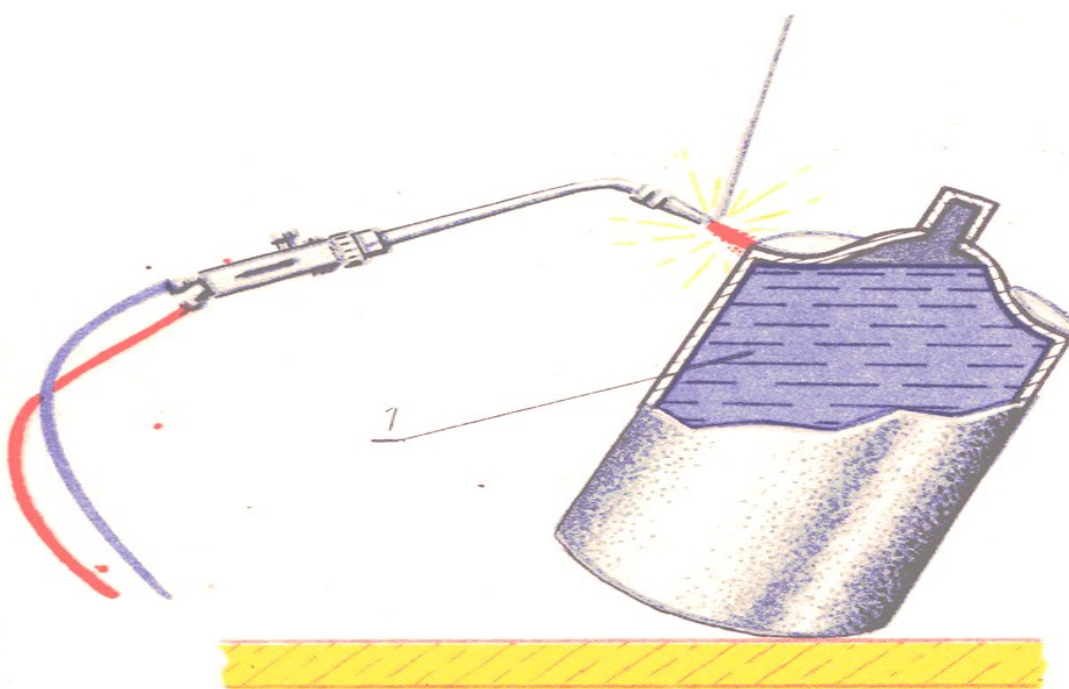
Rys. 7

Cięte lub spawane pojemniki, mogące zawierać gazy lub pary cieczy palnych, należy przed przystąpieniem do prac wypełnić gazem obojętnym, np. gazami spalinowymi z silnika samochodowego podawanymi przez łapaczkę iskier: 1-łapaczka iskier, 2-woda, 3-przewód doprowadzający gazy do wnętrza pojemnika

Rys. 8

Niewielkie pojemniki, mogące zawierać palne gazy lub pary cieczy palnych, zabezpieczamy skutecznie przed zapaleniem lub wybuchem napełniając je wodą - 1

4. Podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe

*Podręczny sprzęt gaśniczy - jest przeznaczony do gaszenia pożarów w zarodku, w pierwszej fazie jego powstania. Jego główną cechą jest mały ciężar oraz prostota w użyciu, co powoduje możliwość użycia przez osoby dorosłe bez specjalistycznego przeszkolenia (sposób użycia jest przedstawiony na etykietach sprzętu). Podręczny sprzęt gaśniczy to m.in. **gaśnice**, hydronetki, koce gaśnicze, małe agregaty gaśnicze, sita kominowe itp.*

*Urządzenia przeciwpożarowe - należy przez to rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, **przeciwpożarowe wyłączniki prądu** oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;*

Wszystkie obiekty powinny być wyposażone w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm. Podręczny sprzęt gaśniczy jest podstawowym narzędziem w walce z pożarami w jego początkowej fazie i od tego jak szybko zostanie użyty zależy, czy pożar zostanie ugaszony w zarodku, czy też rozwinie się i niezbędna będzie interwencja straży pożarnej.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg / lub 3 dm³ / zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni budynku.

Przy rozmieszczaniu gaśnic w obiekcie należy stosować następujące zasady:

- Gaśnice należy umieszczać w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności: przy wejściach do budynków, na klatkach schodowych, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
- Oznakowanie miejsc usytuowania gaśnic powinno być zgodne z PN-92/N-01256/01 -Znaki bezpieczeństwa w ochronie przeciwpożarowej,
- Do gaśnicy powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej **1m**.
- Gaśnice należy umieszczać w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła np. grzejniki,
- W obiektach wielokondygnacyjnych – w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.
- Odległość dojazdu do gaśnicy nie powinna być większa niż **30 m**.

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

- Do gaszenia pożarów **grupy A** / materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli np. drewna, papieru, tkanin /
- Do gaszenia pożarów **grupy B** / cieczy palnych i substancji stałych topiących się np. benzyn, alkoholi, wosku, parafiny /
- Do gaszenia pożarów **grupy C** / gazów palnych np. propan, acetylen, gaz ziemny /
- Do gaszenia pożarów **grupy D** / metali lekkich np. magnez, sód, potas /
- Do gaszenia pożarów **grupy F** / tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych/

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

1. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru, należy stosować w strefach pożarowych o kubaturze przekraczającej **1000 m³** lub zawierających strefy zagrożenia wybuchem.

2. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu powinien być umieszczony w pobliżu głównego wejścia do obiektu lub złącza i odpowiednio oznakowany.

3. Odcięcie dopływu prądu przeciwpożarowym wyłącznikiem nie może spowodować samoczynnego załączenia drugiego źródła energii elektrycznej, w tym zespołu prądotwórczego.

Omawianego obiektu nie wyposażono w przeciwpożarowy wyłącznik prądu. Główny wyłącznik znajduje się na drugiej kondygnacji w holu.

Główny wyłącznik znajduje się na drugiej kondygnacji i korytarzu obok „Pracowni”.

Wyłącznik ten należy oznakować zgodnie z Polską Normą (patrz załącznik nr 6).

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

Gaś ogień w kierunku wiatru (z wiatrem).

Dobrze

Źle

Pałące się powierzchnie gaś rozpoczynając od brzegu.

Požary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry do dołu.

Požary ścian gaś strumieniem skierowanym od dołu do góry.

Stosuj wystarczającą liczbę gaśnic - nigdy jedną po drugiej.

Zwracaj uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.

Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy zlecić ich ponowne napełnienie.

Ponadto pamiętaj:

- Nie wolno gasić urządzeń i instalacji elektrycznych będących pod napięciem wodą oraz środkami gaśniczymi przewodzącymi prąd elektryczny - przed ich użyciem należy bezwzględnie wyłączyć gaszone urządzenia / instalację / spod napięcia.
- Nie wolno kierować środka gaśniczego z gaśnic w stronę ludzi, gdyż może to spowodować uszkodzenie ciała ludzkiego / np. dwutlenek węgla wyrzucany z gaśnicy śniegowej ma temperaturę ok. minus 79⁰C/.
- Palącą się na ludziach odzież należy gasić przy pomocy koca gaśniczego bądź innym materiałem (np. własną odzieżą) okrywając szczelnie palącą się osobę tłumiąc w ten sposób ogień. W ostateczności do gaszenia palącej się na człowieku odzieży można użyć gaśnicy płynowej lub proszkowej, lecz wiąże się to z ryzykiem wystąpienia urazów spowodowanych oddziaływaniem środka gaśniczego na nieosłonięte części ciała /np. proszku gaśniczego na oczy /.

UWAGA!

*W czasie eksploatacji gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym. Czynności te powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, **nie rzadziej jednak niż raz w roku.***

Ponadto po każdorazowym użyciu gaśnic powinny być one na nowo załadowane.

5. Organizacja i warunki ewakuacji

Odpowiednia organizacja a w szczególności zachowanie właściwych warunków ewakuacyjnych ma bardzo duży wpływ na bezpieczeństwo zdrowia i życia przebywających w obiekcie osób. Celem przeprowadzenia ewakuacji jest umożliwienie szybkiego i bezpiecznego opuszczenia zagrożonych pomieszczeń przez wszystkie osoby znajdujące się wewnątrz. Zakres ewakuacji bywa różny w zależności od sytuacji i stopnia rozwoju pożaru. Czasami ogranicza się jedynie do ewakuacji kilku osób z najbliższego sąsiedztwa pożaru, innym razem trzeba ewakuować cały stan osobowy obiektu. Warunki ewakuacji zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem należy dostosować do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów. Należy również zastosować techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

1. Zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych.
2. Zachowaniu dopuszczalnych długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych.
3. Zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń.
4. Zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu (nie wymagane w opisywanym obiekcie).
5. Zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany (nie jest wymagany w opisywanym obiekcie).
6. Zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych .

Ewakuacja musi przebiegać w sposób zorganizowany i kontrolowany. Należy przeprowadzić ją najkrótszą drogą, jaka jest możliwa. Na zewnątrz w miejscu zbiórki dla ewakuowanych należy sprawdzić czy wszyscy opuścili obiekt. Bardzo istotny wpływ na warunki ewakuacji ma prawidłowość oznakowania kierunków i wyjść ewakuacyjnych fotoluminescencyjnymi znakami zgodnie z obowiązującą normą.

5.1. Warunki ewakuacji

- Wyjścia ewakuacyjne muszą umożliwiać ich natychmiastowe użycie, czyli nie mogą być zamykane na klucz, ani też zastawiane,
- Wyjścia ewakuacyjne nie powinny być węższe niż 0,9 m. i niższe niż 2 m.
- Łączną szerokość drzwi w świetle, stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczenia, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać w nim równocześnie, przyjmując co najmniej 0,6 m szerokości na 100 osób, przy czym najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy powinna wynosić 0,9 m.
- Zabronione jest składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji.
- Zabronione jest umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości (szerokość drogi ewakuacyjnej min. 1,4 m, dopuszcza się 1,2 m, jeżeli jest ona przeznaczona do ewakuacji nie więcej niż 20 osób, wysokość min. 2,2, dopuszcza się lokalne obniżenie do 2 m na odcinku nie dłuższym niż 1,5 m).
- Na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji zabronione jest stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwozapalnych. Okładziny ścian oraz wykładziny podłogowe muszą być wykonane z materiałów co najmniej trudno zapalnych.
- Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.
- Z obiektu z pomieszczenia od najdalszego miejsca w którym może przebywać człowiek do wyjścia na drogę ewakuacyjną powinno być zapewnione przejście prowadzące łącznie przez nie więcej niż trzy pomieszczenia.

5.2. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie

W przypadku zauważenia pożaru w którymkolwiek z pomieszczeń należy niezwłocznie ogłosić alarm pożarowy w celu poinformowania wszystkich osób o powstałym zagrożeniu.

OGŁASZANIE ALARMU !

Alarm pożarowy może być ogłaszany słownie poprzez podanie stosownego komunikatu np. "**PALI SIĘ**", "**POŻAR**" lub też zaalarmowaniem krótkimi dzwonekami.

Jednocześnie z alarmowaniem wszystkich osób przebywających w budynku należy zaalarmować straż pożarną zgodnie z zasadami przedstawionymi w rozdziale 6.

5.3. Sposoby prowadzenia ewakuacji

Akcją ewakuacyjną kieruje Dyrektor Szkoły lub wyznaczona przez niego osoba, a w razie ich nieobecności najbardziej opanowana osoba spośród pracowników.

W celu podjęcia decyzji o ewakuacji i jej rodzaju jako podstawowe kryterium przyjmuje się zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w obiekcie. W podjęciu decyzji może pomóc analiza niżej zawartych czynników wpływających na warunki ewakuacji:

1. Ewakuacja całego stanu osobowego obiektu jest niezbędna, gdy pożar może zagrozić bezpieczeństwu osobom w sąsiednich pomieszczeniach tzn. pożar jest na tyle rozwinięty, że nie jest możliwe szybkie jego opanowanie, a rozprzestrzeniający się ogień może przerzucić się na sąsiednie pomieszczenia,
2. Argumenty przemawiające za ograniczeniem ewakuacji do obszaru objętego działaniami gaśniczymi to:
  - ◆ ograniczona kubatura pożaru,
  - ◆ występowanie niewielkiego tylko lokalnego zadymienia,
  - ◆ posiadanie wystarczających sił i środków do szybkiej likwidacji pożaru,

Biorąc jednak pod uwagę sytuację, że powstały pożar nie został ugaszony w zarodku oraz fakt, że z najwyższej kondygnacji użytkowej istnieje tylko jeden kierunek ewakuacji drewnianą klatką schodową, wskazane jest aby wszystkie osoby opuściły budynek.

PROWADZENIE EWAKUACJI

Niezbędne jest w czasie ewakuacji przestrzegać poniższych zasad oraz wypełniać polecenia osoby kierującej akcją ewakuacyjną.

- Ewakuację należy prowadzić w sposób nie wywołujący paniki, w tym celu należy:
  - wydawać polecenia spokojnie ale stanowczo,
  - eliminować wszelkie objawy paniki a osoby skłonne do jej wywoływania ewakuować w pierwszej kolejności,
- W miarę możliwości sprawdzić, czy wszystkie osoby opuściły zagrożony obiekt,
- W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń najbardziej zagrożonych,
- Ewakuowani po wyjściu z biur zamykają drzwi do pomieszczenia w celu utrudnienia przedostania się tam ognia (nie na klucz),
- Wszyscy ewakuowani powinni zebrać się na miejscu zbiórki celem przeliczenia,
- Ewakuację osób uznaje się za zakończoną dopiero po upewnieniu się, że wszystkie osoby przeznaczone do ewakuacji znajdują się poza obiektem.
- Po przeprowadzonej ewakuacji zakazuje się powrotu do obiektu,
- W początkowej fazie dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania, strefa zadymienia może ulec dużemu obniżeniu tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki, gdyż w dolnej części panuje mniejsze zadymienie. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ewakuacji.
- W przypadku odcięcia drogi ewakuacyjnej (np. zbyt duże zadymienie) należy niezwłocznie dostępnymi środkami powiadomić o tym Dyrektora kierującego akcją ratowniczą, który powinien zorganizować ratowanie tych osób. Osoby odcięte od drogi ewakuacyjnej powinny zgromadzić się w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od miejsca pożaru. Stąd ewakuowane zostaną z zewnątrz w miarę posiadanych środków, np. przez otwory okienne. Osoby te oczekując na pomoc powinny uszczelnić wszystkie miejsca przedostawania się dymu do pomieszczenia (kratki wentylacyjne, szczelina pod drzwiami). Najkorzystniej byłoby gdyby

wszystkie te osoby zgromadziły się w jednym pomieszczeniu. Skróciłoby to czas na ewentualne przestawianie drabiny do okien.

- Po przeprowadzeniu ewakuacji ludzi można prowadzić ewakuację mienia (na polecenie kierującego akcją):
  - w pierwszej kolejności ewakuować mienie najbardziej cenne oraz materiały mogące stwarzać zagrożenie podczas akcji ratowniczo - gaśniczej,
  - mienie ewakuowane należy zabezpieczyć przed kradzieżą i zniszczeniem,
  - mienie ewakuowane należy gromadzić w miejscu nie utrudniającym prowadzenia akcji ratowniczej.

6. Zasady postępowania na wypadek pożaru

W przypadku powstania pożaru najważniejsze są czynności podjęte w ciągu pierwszych minut od jego powstania. Wówczas decyduje się czy pożar zostanie ugaszony w zarodku czy też rozprzestrzeni się na cały obiekt. Dlatego ważne jest właściwe przygotowanie pracowników do działań w przypadku pojawienia się pierwszych oznak pożaru w postaci dymu, płomieni, żaru lub swądu spalenizny.

Aby umożliwić skuteczną walkę z pożarami do czasu przybycia jednostek straży pożarnych, należy przeszkolić w tym zakresie wszystkich pracowników.

6.1. Alarmowanie straży pożarnej

Każdy pracownik oraz każda osoba, która zauważyła pożar lub jego symptomy, zobowiązana jest do niezwłocznego zaalarmowania:

1. Innych pracowników oraz osób znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie pożaru,
2. Straż Pożarną /zgodnie z Instrukcją alarmowania straży na wypadek powstania pożaru/.
3. Dyrektora Szkoły.

W tym celu należy:

Zachować spokój i nie wywołując paniki zaalarmować innych pracowników znajdujących się w pobliżu oraz z najbliższego telefonu zaalarmować Państwową Straż Pożarną /tel.998 lub 112/ podając:

- ☎ co się pali /*Szkoła Podstawowa – klasa na piętrze, pomieszczenie gospodarcze, itd./,*
- ☎ gdzie się pali /*adres – Szreniawa 9/,*
- ☎ nazwisko zgłaszającego,
- ☎ numer telefonu z którego nastąpiło zgłoszenie.

Słuchawkę telefonu należy odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego straży pożarnej.

W budynku oprócz pożaru może też powstać inne zdarzenie wymagające interwencji służb ratowniczych. Poniżej przedstawiono przykładowe telefony alarmowe do tych służb:

	alarmowy ,	linia miejska
POGOTOWIE RATUNKOWE	- 999	.....
POLICJA	- 997	.....
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	- 991	.....
POGOTOWIE WODOCIĄGOWE	- 994	.....

6.2. Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek straży pożarnej

Właściwe postępowanie dowodzącego akcją jak i pozostałych pracowników powinno opierać się na wykonywaniu następujących czynności:

- Osoba dowodząca przydziela poszczególnym pracownikom określone zadania w zakresie:
  - ogłoszenia alarmu pożarowego – poinformowania pracowników o konieczności ewakuacji,
  - zaalarmowania straży pożarnej,
  - wyłączenia dopływu prądu w budynku po skończonej ewakuacji,
  - prowadzenia w miarę możliwości działań gaśniczych przy pomocy gaśnic,
  - wyznacza osoby które będą wspólnie z nim nadzorować proces ewakuacji,
- Pracownicy, którzy otrzymali zadania od kierującego akcją mają obowiązek poinformować go o sposobie ich wykonania.

Pracownicy mają obowiązek posiadać dokładne i aktualne informacje na temat:

- rozkładu pomieszczeń w obiekcie, dróg i kierunków ewakuacji oraz wyjść z budynku,
- rozmieszczenia i obsługi stosowanych w obiekcie gaśnic,
- lokalizacji wyłącznika prądu,

Do czasu przybycia straży pożarnej akcją ratowniczo-gaśniczą kieruje Dyrektor Szkoły lub osoba przez niego upoważniona, a w przypadku ich nieobecności jeden z pracowników. Pozostali pracownicy oraz wszystkie inne osoby zobowiązane są podporządkować się poleceniom osoby która objęła kierownictwo akcją. Osobom tym nie wolno samodzielnie oddalać się od miejsca akcji bez zgody kierującego akcją, jeżeli pozostawanie na miejscu nie zagraża bezpośrednio ich życiu.

Przed przystąpieniem do prowadzenia działań gaśniczych kierujący akcją powinien dokonać rozpoznania, które powinno mu dać odpowiedź na następujące pytania:

- 1/ Co i gdzie się pali,
- 2/ Czy jest zagrożone życie ludzi i zachodzi konieczność prowadzenia ewakuacji.
- 3/ Jaki jest prawdopodobny kierunek rozwoju pożaru,

4/ Czy w bezpośrednim sąsiedztwie pożaru znajdują się materiały niebezpieczne lub mogące mieć wpływ na rozwój pożaru.

Osoby przystępujące do akcji ratowniczo-gaśniczej powinny:

- wchodzić do pomieszczeń z zachowaniem środków ostrożności.
- podejść w miarę możliwości blisko źródła ognia w celu podania środka gaśniczego bezpośrednio na palące się materiały. Jeśli stwierdzimy, że w objętym pożarem pomieszczeniu występuje duże zadymienie powinniśmy odstąpić od działań gaśniczych wewnątrz pomieszczenia.
- odstępując od działań gaśniczych zamykamy drzwi w palącym się pomieszczeniu by jak najbardziej ograniczyć dostęp tlenu do pożaru,
- należy pamiętać, aby palące się instalacje lub urządzenia elektryczne będące pod napięciem gasić tylko gaśnicami przeznaczonymi do tego celu. Zabrania się gaszenia urządzeń elektrycznych będących pod napięciem przy pomocy wody.
- w miarę możliwości usunąć z miejsca pożaru i jego bezpośredniego sąsiedztwa znajdujące się tam materiały palne.

6.3. Zasady współdziałania z kierującym akcją ratowniczą

Po przybyciu straży pożarnej, dotychczasowy kierujący akcją zobowiązany jest do jej przekazania przybyłemu funkcjonariuszowi, podporządkowania się jego poleceniom oraz złożenia meldunku, który zawiera:

- krótką informację o przeprowadzonej ewakuacji (czy wszystkie osoby zostały ewakuowane, czy brakuje kogoś itp.),
- krótką ocenę sytuacji przed rozpoczęciem działań,
- podjętych działaniach i wydanych zarządzeniach (wyłączony dopływ prądu, ewakuowane mienie),
- krótką ocenę obecnej sytuacji (np. jak rozwija się akcja, jakie występują utrudnienia w prowadzeniu działań, występowanie substancji niebezpiecznych – butle z gazem, kanistry paliwa itp),

Wszyscy pracownicy muszą podporządkować się poleceniom funkcjonariusza kierującego akcją, który może określić nowe zadania dla poszczególnych pracowników.

Wszyscy pracownicy powinni ściśle współpracować z nowodowodzącym przy likwidacji zdarzenia, udzielając szczegółowych informacji dotyczących warunków prowadzenia akcji np. rozmieszczenia łatwopalnych mediów i materiałów.

Po zakończeniu działań funkcjonariusz kierujący akcją ratowniczą przekazuje pisemnie pogorzelnisko właścicielowi lub zarządcy budynku, który będzie odpowiedzialny za dalszy jego nadzór zgodnie z uwagami zawartymi w **protokole przekazania miejsca objętego akcją ratowniczo-gaśniczą.**

7. Zasady postępowania na wypadek zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego

7.1. Alarmowanie

Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, albo zauważyła w obiekcie przedmiot niewiadomego pochodzenia mogący być ładunkiem wybuchowym, jest obowiązana o tym zawiadomić:

Wójta Gminy,
Policję - tel. **997 lub 112**

Zawiadamiając Policję należy podać:

- treść rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu ładunku wybuchowego, którą należy prowadzić wg wskazówek załączonych do instrukcji,
- miejsce i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- numer telefonu, z którego prowadzona jest rozmowa i swoje nazwisko,
- uzyskać potwierdzenie przyjęcia powyższego zawiadomienia od dyżurnego Policji.

7.2. Akcja poszukiwawcza ładunku wybuchowego po uzyskaniu informacji o jego podłożeniu

Do czasu przybycia Policji akcją kieruje Dyrektor Szkoły lub osoba przez niego upoważniona, a w przypadku ich nieobecności jeden z pracowników.

1. Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia, czy w tych pomieszczeniach znajdują się:

- przedmioty, rzeczy, urządzenia, paczki, itp. których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń (a mogły być wniesione, pozostawione przez inne osoby),
- ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń, które przedtem w pomieszczeniu były oraz emitowane z nich sygnały (np. dźwięki mechanizmów zegarowych, świecące elementy elektroniczne, itp.),

2. Pomieszczenia ogólnodostępne takie jak: korytarze, klatki schodowe, hale, toalety, piwnice, strychy, itp. oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu powinno być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej lub inny personel,

3. Zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których - w ocenie użytkowników obiektu - przedtem nie było a zachodzi podejrzenie, iż mogą to być ładunki wybuchowe, nie wolno dotykać. O ich umiejscowieniu należy natychmiast powiadomić Wójta i Policję,

4. W przypadku, gdy użytkownicy pomieszczeń faktycznie stwierdzą obecność przedmiotów (rzeczy, urządzeń), których wcześniej nie było lub zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów, rzeczy, urządzeń stale znajdujących się w tych pomieszczeniach, należy domniemywać, iż pojawienie się tych przedmiotów lub zmiany w ich wyglądzie i usytuowaniu mogły nastąpić na skutek działania sprawcy podłożenia ładunku wybuchowego. W tej sytuacji kierujący akcją może wydać decyzję ewakuacji osób z zagrożonego obiektu przed przybyciem Policji,

5. Należy zachować spokój, opanowanie, aby nie dopuścić do przejawów paniki.

7.3. Akcja rozpoznawczo-neutralizacyjna zlokalizowanych ładunków wybuchowych

- Po przybyciu do obiektu policjanta lub policyjnej grupy interwencyjnej, dotychczasowy dowodzący powinien przekazać im wszelkie informacje, dotyczące zdarzenia oraz wskazać miejsca zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcego pochodzenia i punkty newralgiczne w obiekcie.
- Policjant lub dowódca grupy policjantów przejmuje kierowanie akcją, a Wójt Gminy winien udzielić mu wszechstronnej pomocy podczas jej prowadzenia.
- Na wniosek policjanta kierującego akcją Dyrektor podejmuje i wydaje decyzję o ewakuacji osób z obiektu, o ile wcześniej to nie nastąpiło.
- Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych oraz neutralizowaniem ewentualnie podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane ogniwa organizacyjne Policji, przy wykorzystaniu specjalistycznych środków technicznych.

7.4. Postanowienia końcowe

- Osobom przyjmującym zgłoszenia o podłożeniu ładunków wybuchowych oraz zarządcy obiektu nie wolno lekceważyć żadnej informacji na ten temat i każdorazowo powinni powiadomić o tym Policję, która z urzędu dokonuje sprawdzenia wiarygodności każdego zgłoszenia.
- Dyrektor Szkoły powinien na bieżąco organizować szkolenie personelu w zakresie niniejszej instrukcji oraz winien dysponować planami ewakuacji i architektonicznym obiektem, w tym rozmieszczenia punktów newralgicznych takich jak węzły energetyczne i wodne, które udostępnia na każde żądanie policjanta kierującego akcją. Policja udziela pomocy w realizacji takiego szkolenia.
- Zarządca budynku winien podejmować wszelkie kroki zmierzające do fizycznej ochrony obiektu, uniemożliwiającej podkładanie w nim ładunków wybuchowych.

7.5. Wskazówki do prowadzenia rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu bomby

Rozmowę prowadzić spokojnie i uprzejmie. Rozmówca (osoba, która odbiera informację) powinna starać się podtrzymać rozmowę przedłużając czas jej trwania.

W trakcie rozmowy dążyć do uzyskania możliwie największej liczby informacji o zgłaszającym i posiadanej przez niego wiedzy o terenie lub obiekcie zamachu oraz o podłożonym ładunku wybuchowym. W tym celu zadawać pytania typu:

- dlaczego bomba została podłożona?
- jak ona wygląda?
- gdzie podłożono bombę?
- kiedy bomba wybuchnie? (**informacja ta może być kluczowa do podjęcia natychmiastowej akcji ewakuacyjnej**)

- jakie warunki muszą być spełnione by nie doszło do wybuchu?

Pytania powyższe i inne uzależnione będą od konkretnej sytuacji.

Zgłaszającemu uświadomić możliwość spowodowania śmierci lub zranień osób postronnych w wyniku wybuchu.

POINFORMOWAĆ NATYCHMIAST:

Policję tel 997 lub 112

Dyrektora Szkoły

8. Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji i z przepisami przeciwpożarowymi

Udział w szkoleniu przeciwpożarowym jest obowiązkiem wszystkich pracowników. Szkolenie ma na celu podnieść wiedzę osób przeszkolonych w zakresie zachowania odpowiednich warunków bezpieczeństwa pożarowego oraz postępowania na wypadek powstania pożaru. Zgodnie z obowiązującymi przepisami każda osoba fizyczna i prawna obowiązana jest zabezpieczyć użytkowany obiekt przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Aby możliwe było skuteczne wypełnienie tego obowiązku pracownik powinien znać charakter i rodzaj występujących zagrożeń, zasady przeciwdziałania im oraz sposób postępowania w sytuacji zagrożenia. Obowiązek organizacji szkolenia ciąży na zarządcy obiektu. Zgodnie z rozporządzeniem pracodawcy są zobowiązani do przeprowadzenia szkolenia wstępnego oraz szkolenia okresowego.

1. **Szkolenie wstępne** pracowników nowo przyjętych w zakresie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie. Winno ono zawierać uświadomienie nowemu pracownikowi potencjalnych zagrożeń pożarowych, zasadach postępowania, drogach ewakuacji, informacje o rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych oraz sposobie ich użycia. Podczas szkolenia wstępnego należy zapoznać także pracownika z niniejszą Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego. Dla potwierdzenia tego faktu można przygotować imienne oświadczenie bądź sporządzić oddzielną listę osób zapoznanych z treścią Instrukcji z ich osobistymi podpisami (patrz załącznik nr 1).

2. **Szkolenie okresowe** przeprowadza się celem przypomnienia wiadomości z zakresu szkolenia podstawowego. Jest to również okazja do przedstawienia wszelkich zmian, zarówno dotyczących zagrożeń (w związku z wprowadzeniem nowych materiałów, urządzeń itd.) jak i metod ich zwalczania.

Szkolenie to powinno być prowadzone:

- dla pracowników na stanowiskach robotniczych nie rzadziej niż raz na **3 lata**,
- dla pracowników administracyjno-biurowych nie rzadziej niż co **6 lat**,

Z każdego rodzaju szkolenia powinna być sporządzona odpowiednia dokumentacja /lista obecności wraz z tematyką szkolenia/ oraz adnotacja dokonana w aktach personalnych pracownika.

Zakres takiego szkolenia powinien obejmować następujące zagadnienia:

- 📖 charakterystyka zagrożenia pożarowego obiektu, przyczyny powstawania i rozszerzania się pożarów,
- 📖 zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- 📖 zadania i obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru,
- 📖 ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacji,
- 📖 sprzęt i urządzenia gaśnicze, środki gaśnicze,
- 📖 zasady użycia i umiejętność posługiwania się sprzętem gaśniczym będącym na wyposażeniu obiektu /gaśnice/ wraz z praktycznym sposobem użycia tego sprzętu.

9. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla pracowników szkoły.

9.1. Obowiązki zarządcy budynku

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa wyżej, stosownie do zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

9.2. Zadania i obowiązki wszystkich pracowników

1. Znać postanowienia niniejszej instrukcji i bezwzględnie je przestrzegać,
2. Uczestniczyć w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
3. Informować o zauważonych usterkach i zagrożeniach,
4. Znać rozkład pomieszczeń, kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
5. Znać rozmieszczenie gaśnic i potrafić się nimi posłużyć,
6. Znać lokalizacje wyłącznika prądu,
7. Znać numery telefonów alarmowych,
8. Zapewnić dostęp do gaśnic oraz wyłącznika prądu,
9. Zapewnić dostęp do wyjść ewakuacyjnych,
10. Koordynować akcją ratowniczo - gaśniczą do czasu przybycia jednostek straży pożarnej,
11. W razie konieczności przeprowadzić sprawną i bezpieczną ewakuację wszystkich osób z budynku,
12. Informować kierującego akcją o sposobie wykonania otrzymanych zadań (ewakuacja, wyłączenie prądu, działania gaśnicze, zaalarmowanie Państwowej Straży Pożarnej)
13. Po przybyciu Straży Pożarnej udzielić niezbędnych informacji dowódcy akcji ratowniczo-gaśniczej.

10. Wykaz przepisów i opracowań

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej / tekst jednolity: Dz. U. Nr 147 z 2002 r., poz.1229 z późn. zm./.
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109 z 2010 r., poz. 719/.
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane /Dz. U. Nr 156 z 2006 r., poz.1118 z późn. zm./.
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie / Dz. U. Nr 75 z 2002 r., poz. 690 z późn. zm. /,
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych /Dz. U. Nr 40, poz.470 /.
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych /Dz. U. Nr 124 z 2009 r., poz. 1030/
7. Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bhp / Dz. U. Nr 180, poz. 1860 z późn. zm./.
8. PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
9. PN-92/N-01256/01 i 02 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa i ewakuacja.
10. PN-92/N-01256/05 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.

11. Załączniki

Załącznik Nr 1 do Instrukcji
bezpieczeństwa pożarowego

-WZÓR-

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałam/em zapoznana/y z Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego, przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowień.

L.p.	Imię i nazwisko	Podpis	Data

--	--	--	--

Protokół nr.....
zabezpieczenia przeciwpożarowego prac
niebezpiecznych pożarowo

1. Nazwa, określenie budynku-pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo
.....
2. Kategoria zagrożenia ludzi, obciążenie ogniowe oraz właściwości pożarowe materiałów palnych w pomieszczeniu/miejscu wykonywania prac
.....
3. Rodzaj elementów budowlanych, ich zapalność występująca w pomieszczeniach lub rejonie przewidzianym do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo
.....
4. Sposób zabezpieczenia pożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. Na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo
.....
5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo
.....
6. Środki i sposób alarmowania współpracowników i straży pożarnej w przypadku powstania pożaru
.....
7. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac
.....
8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w czasie wykonywania prac
.....
9. Osoba(y) zobowiązana(e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu.....

.....
Podpisy członków komisji

.....
.....
.....

..... dnia .....

Załącznik Nr 3 do Instrukcji
bezpieczeństwa pożarowego

-WZÓR-

**ZEZWOLENIE NR .....
NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.**

1. Miejsce
pracy .....
(*kondygnacja, pomieszczenie, instalacja*)
2. Rodzaj
pracy .....
3. Czas pracy: dnia ..... od godziny ..... do
godziny .....
4. Zagrożenie pożarowe /wybuchowe/ w miejscu pracy
.....
.....
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru /wybuchu/
.....
.....
6. Środki zabezpieczenia:
  - a) przeciwpożarowe
.....
  - b) bhp .....
  - ...
  - c) inne .....
  - ....
7. Sposoby wykonania
pracy .....
8. Odpowiedzialni za:
  - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac
niebezpiecznych pożarowo:

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

c) dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów w zakresie występowania niebezpiecznych stężeń:

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:

Nazwisko i imię ..... Przyjąłem do wykonania. Podpis.....

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac w dniu(ach) ..... od godziny ..... do godziny .....

(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8).

.....
wnioskujący

.....
Przewodniczący Komisji

10. Prace zakończono w dniu ..... o godzinie .....

Wykonawca .....

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót

Skontrolował

.....
podpis

.....
podpis

UWAGA: odbierający przekazuje zezwolenie Przewodniczącemu Komisji celem włączenia do akt.

I N S T R U K C J A
POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU

1.ALARMOWANIE

W przypadku powstania pożaru należy zachować spokój, nie wywoływać paniki i natychmiast zaalarmować okrzykiem "**PALI SIĘ - POŻAR**" innych pracowników i osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu oraz:

STRAŻ POŻARNĄ ..... tel. 998 lub 112
KIEROWNICTWO Szkoły ..... tel. 123886078

Oraz w razie potrzeby

POGOTOWIE RATUNKOWE tel.999
POLICJĘ tel.997
POGOTOWIE ENERGETYCZNE ..... tel. 991

Należy podać:

- 1.Gdzie się pali / nazwa obiektu, adres/,**
- 2.Czy istnieje zagrożenie ludzi,**
- 3.Nazwisko i numer telefonu z którego następuje zgłoszenie.**

UWAGA: Słuchawkę można odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego.

2. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU.

a/ Równocześnie z alarmowaniem należy przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy znajdującego się najbliżej sprzętu gaśniczego / gaśnice, hydranty ppoż./ oraz udzielenia pomocy osobom poszkodowanym lub zagrożonym.

b/ Do czasu przybycia straży pożarnej akcją kieruje kierownik lub osoba przez niego wyznaczona.

c/ Z chwilą przybycia straży pożarnej kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą przejmuje dowódca przybyłej jednostki, wszyscy zaś są obowiązani podporządkować się jego poleceniom.

d/ Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:

- w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
- należy wyłączyć dopływ prądu do pomieszczeń objętych pożarem,
- nie wolno otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu ognia,
- nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji reagujących z wodą - należy stosować gaśnice proszkowe i śniegowe,
- należy usuwać z zasięgu ognia materiały palne, a w szczególności butle z gazami palnymi.

.....

/ podpis /

I N S T R U K C J A O G Ó L N A P R Z E C I W P O Ż A R O W A

Wyciąg z ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U. Nr 81, poz. 351) I wydanych do niej przepisów wykonawczych

1. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu a także osoby fizyczne, prawne, organizacje i instytucje obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym i ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów.

2. Osoby i podmioty wymienione w pkt 1 obowiązane są zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, a w szczególności z :
  - a) instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,

  - b) instrukcją technologiczno-ruchową,

  - c) sposobami alarmowania na wypadek powstania pożaru,

  - d) z rozmieszczeniem i obsługą podręcznego sprzętu gaśniczego,

  - e) przewidzianymi sposobami ewakuacji ludzi i mienia na wypadek powstania pożaru oraz postępowania do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych.

3. Każda osoba, pracownik obowiązany jest zwracać baczną uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, co w szczególności wiąże się **Z ZAKAZEM:**
  - a) używania otwartego ognia i palenia tytoniu w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,

  - b) garażowania pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach do tego celu nie przeznaczonych, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa i nie odłączono na stałe akumulatora pojazdu,

  - c) spalanie śmieci i odpadów w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub

materiałów palnych,

d) przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:

- urządzeń i instalacji których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temp. powyżej 100°C,
- linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i odgromowych,

e) użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych (piecyki, kuchenki, podgrzewacze) ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,

f) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli umieszczone zostaną w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,

g) instalowanie osprzętu instalacji elektrycznej (wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, oprawy oświetleniowe) bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,

h) naprawa bezpieczników energii elektrycznej,

i) eksploatowanie prowizorycznych, uszkodzonych bądź przeciążonych instalacji elektrycznych i gazowych,

j) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji oraz jakichkolwiek przedmiotów w obrębie klatek schodowych,

k) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,

l) ograniczenie dostępu do:

- urządzeń przeciwpożarowych, stałych i półstałych urządzeń gaśniczych, urządzeń odciążających, instalacji alarmowych, hydrantów, suchych pionów, kłap przeciwpożarowych,
- urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze,
- wyjść ewakuacyjnych,
- wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów

gazu,

- podręcznego sprzętu gaśniczego.

l) przekraczania dobowego zapotrzebowania materiałów palnych na stanowisku pracy,

m) przechowywanie w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi w pomieszczeniach piwnicznych, strychach, poddaszach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz innych pomieszczeń ogólnie dostępnych ciecze palne o temp. zapłonu poniżej 55°C, ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne, materiały wybuchowe i pirotechniczne, ciała stałe jednorodne o temp. samozapalenia poniżej 200°C oraz materiały mające skłonność do samozapalenia,

n) używania podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych niezgodnie z ich przeznaczeniem.

4. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości bądź zagrożenia pożarem powiadomić przełożonych i służby interwencyjne.

Telefon Państwowej Straży Pożarnej 998 lub 112

Sankcje karne

Osoby i pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.

Znaki bezpieczeństwa – ochrona przeciwpożarowa i ewakuacja

Poniżej przedstawione zostały obowiązujące na terenie Szkoły Podstawowej w Szreniawie oznakowania z zakresu ochrony przeciwpożarowej odpowiadające normom PN-92/N-01256/01 i 02 oraz PN-N-01256-4:1997.

Lp	Symbol znaku	Miejsce umieszczenia/znaczenie znaku
1.		Znak umieszczany w miejscu lokalizacji gaśnic
2.		Znak stosowany w miejscu lokalizacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu
3.		Telefon do użycia w stanie zagrożenia
4.		Zakaz używania otwartego ognia - Palenie tytoniu zabronione
5.		Znak stosowany nad wyjściami ewakuacyjnymi z budynku
6.		Pchać żeby otworzyć Ciągnąć żeby otworzyć – na drzwiach
7.		Kierunek drogi ewakuacyjnej
8.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół

9.		Miejsce zbiórki do ewakuacji
----	---	-------------------------------------

Załącznik Nr 7 do Instrukcji
bezpieczeństwa pożarowego

-WZÓR-

Aktualizacja instrukcji

Tytuł zawodowy	Imię i nazwisko	Data	Podpis